

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ,
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΔΙΚΤΥΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΒΑΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Αναστάσεως 2 & Τσιγάντε
101 91 Παπάγος
Γ. Πατσιαβός, Γ.Γεωργόπουλος
210-650 8867, 8408
210 650 8451
g.patsiavos@yme.gov.gr
g.georgopoulos@yme.gov.gr

Αθήνα, 9 Αυγούστου 2016

Αρ. Πρωτ.
Γ456/50925/3413/16

ΒΑΘΜΟΣ ΠΡΟΤ/ΤΑΣ
ΕΞ. Επείγον

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων
Γενική Δνση Σπουδών Α/θμιας και Β/θμιας
Εκπαίδευσης,
Δνση Σουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Δ.Ε.,
Τμήμα Γ' Μαθητικής Μέριμνας και Σχολικής Ζωής
Ανδρέα Παπανδρέου 37, 151 80, Μαρούσι

ΚΟΙΝ.: Όπως πίνακας

ΘΕΜΑ: Διενέργεια ημερήσιων μαθητικών εκδρομών (χωρίς διανυκτέρευση) από ΚΤΕΛ και ΚΤΕΛ Α.Ε.

ΣΧΕΤ.: α) Τα με ΑΠ Φ 10/78751/Δ2/17-5-2016 και Φ12/69853/Δ2/25-4-16 έγγραφα της Δνσης Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Β/θμιας Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας
β) Η με ΑΠ 167/4-7-2016 εγκύκλιος του Γενικού Γραμματέα Τουριστικής Πολιτικής & Ανάπτυξης
γ) Το με ΑΠ 3403/4-7-2016 έγγραφο της Γενικής Πανελλαδικής Ομοσπονδίας Επιχειρήσεων Τουρισμού
δ) Το με ΑΠ 4759/7-7-2016 έγγραφο της Πανελλαδικής Ομοσπονδίας Αυτοκινητιστών Υπεραστικών Συγκοινωνιών (ΠΟΑΥΣ)

Σε απάντηση στα ανωτέρω σχετικά, που αφορούν το αντικείμενο του θέματος, σας γνωρίζουμε ότι

1. Σε ό,τι αφορά τη μεταφορά επιβατών με Τουριστικά Λεωφορεία Δημόσιας Χρήσεως (ΤΛΔΧ) ισχύουν τα εξής:

Το έργο των τουριστικών λεωφορειών περιγράφεται στον ν.711/77 (ΦΕΚ 284 Α'/27-9-1977): Περί Ειδικών Τουριστικών Λεωφορειών, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 2446/1996 (ΦΕΚ Α 276) και ισχύει. Στην παρ.1 του άρθρου 1 του ν.711/77 ορίζεται ότι:

«Το μεταφορικό έργο που πραγματοποιείται κατ' αποκλειστικότητα από τα ειδικά τουριστικά λεωφορεία δημόσιας χρήσης συνίσταται στη μεταφορά προσχηματισμένης ομάδας προσώπων και αποσκευών, απαγορευμένης της με οποιοδήποτε τρόπο εκτέλεσης του συγκοινωνιακού έργου των τακτικών αστικών και υπεραστικών επιβατικών γραμμών...». Μεταξύ των περιπτώσεων που συγκαταλέγονται στο έργο των Τ.Λ.Δ.Χ. και παρατίθενται στο ως άνω άρθρο είναι και η μεταφορά μαθητών για πραγματοποίηση εκδρομών (περίπτωση ζ').

Ωστόσο, στην παρ. 2 β' του ίδιου άρθρου δίδεται κατ' εξαίρεση το δικαίωμα πραγματοποίησης σχολικών εκδρομών μαθητών της Δημόσιας εκπαίδευσης και στα ΚΤΕΛ ή ΡΟΔΑ («εκδρομές μαθητών της Δημόσιας Εκπαίδευσης μπορούν, κατ'εξαίρεση, να πραγματοποιούνται και από τα Κ.Τ.Ε.Λ. ή ΡΟΔΑ με ολική μίσθωση, όταν εκτελούνται χωρίς διανυκτέρευση των εκδρομέων και με αφετηρία το νόμο της έδρας τους»). Ρητές, δηλαδή προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση του συγκεκριμένου μεταφορικού έργου αποτελούν α) η ολική μίσθωση του λεωφορείου· β) η εκτέλεση του δρομολογίου χωρίς διανυκτέρευση των εκδρομέων· γ) με αφετηρία τον νομό της έδρας του ΚΤΕΛ.

2. Σε ό,τι αφορά τη μεταφορά επιβατών με λεωφορεία Δημοσίας Χρήσεως των ΚΤΕΛ και ΚΤΕΛ Α.Ε., στην παράγραφο 2 του άρθρου 4 του ν. 2963/2001 (ΦΕΚ Α' 268) «Οργάνωση και λειτουργία των δημόσιων επιβατικών μεταφορών με λεωφορεία, τεχνικός έλεγχος οχημάτων και ασφάλεια χειρσαίων μεταφορών και άλλες διατάξεις», προστίθεται περίπτωση ε' με την παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 3710/2008 (ΦΕΚ Α' 216), σύμφωνα με την οποία **είναι δυνατή η εκτέλεση και κάθε άλλου είδους μεταφορικού έργου, εφόσον πληρούνται οι εκάστοτε απαιτούμενες από τον νόμο ειδικές προϋποθέσεις και εφόσον συστήνουν ανεξάρτητες μεταφορικές επιχειρήσεις για το έργο αυτό.**

3. Ερειδόμενοι στην ανωτέρω διάταξη (που περαιτέρω αποσαφηνίζεται και στην αριθ. 137/2010 γνωμοδότηση του ΝΣΚ, η οποία είχε γίνει αποδεκτή από τον Υφυπουργό Πολιτισμού και Τουρισμού), επιχειρηματίες του κλάδου των τουριστικών ΛΔΧ διατείνονται ότι οι ΚΤΕΛ Α.Ε. και ΚΤΕΛ έπαυσαν πλέον να δικαιούνται να εκτελούν μεταφορικό έργο πλέον της εκτέλεσης του συγκοινωνιακού έργου (τακτικές γραμμές) του ν.2963/2001, κατά συνέπεια, απώλεσαν το κατ' εξαίρεση δικαίωμα στη μεταφορά μαθητών για πραγματοποίηση εκδρομών υπό τους όρους της προαναφερθείσας παρ. 2 β του άρθρου 1 του ν.2446/1996. Προς επίρρωση της ανωτέρω επιχειρηματολογίας επικαλούνται σχετικές πρόσφατες αποφάσεις του Μονομελούς και Πολυμελούς Πρωτοδικείου Σπάρτης (βλ. αριθ. 169/2015 και 9/2016 αντιστοίχως). Η ανωτέρω θέση υιοθετείται και στη με ΑΠ 167/4-7-2016 εγκύκλιο του Γενικού Γραμματέα Τουριστικής Πολιτικής & Ανάπτυξης προς τις Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού.

4. Ωστόσο, με βάση τα όσα έχουν περιέλθει σε γνώση των Υπηρεσιών μας, σύμφωνα με τη νομολογία των περισσότερων πολιτικών δικαστηρίων, πλην των (2) αντιθέτων αποφάσεων του Μονομελούς και Πολυμελούς Πρωτοδικείου Σπάρτης, που, σημειωτέον, δίκασαν τη μία και αυτή κατ' ουσίαν υπόθεση, στο πλαίσιο μάλιστα της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων και όχι της τακτικής διαδικασίας, αναγνωρίζεται ότι τα ΚΤΕΛ έχουν δικαίωμα εκτέλεσης με λεωφορεία τους μονοήμερων μαθητικών εκδρομών χωρίς διανυκτέρευση, σύμφωνα με την προεκτεθείσα ρητή διάταξη του άρθρου 1 παρ. 2 β του ν. 711/1977 (βλ. σχετικώς τις αποφάσεις αριθ. 308/2011 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, 25/2014 του Μονομελούς Εφετείου Καλαμάτας, 14/ΑΣΦΜ/2016 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αμφισσας).

Άλλωστε, από τη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 2 του ν.3710/2008 δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι καταργήθηκε η ως άνω διάταξη του ν.711/1977, που θέσπισε το πρώτον, τότε, το εν λόγω δικαίωμα των ΚΤΕΛ. Τούτο διότι, όπως γίνεται παγίως δεκτό από τη νομολογία καθ' ερμηνεία του άρθρου 2 του Αστικού Κώδικα, η κατάργηση ενός κανόνα δικαίου μπορεί να είναι είτε ρητή (άμεση), όταν ο νεότερος νόμος περιλαμβάνει ειδική διάταξη περί καταργήσεως του παλαιότερου, είτε σιωπηρή, όταν εκ του περιεχομένου του νεότερου νόμου προκύπτει σαφώς ότι τούτο είναι ασυμβίβαστο προς το περιεχόμενο του παλαιότερου νόμου. Εν προκειμένω, όμως, ούτε η διάταξη του άρθρου 25 παρ. 2 του ν.3710/2008, ούτε ο νόμος αυτός στο σύνολό του, που αναφέρεται στην εγκύκλιο αριθ. 167/4-7-2016 του Γενικού Γραμματέα Τουριστικής Πολιτικής και στην προαναφερθείσα απόφαση του δικαστηρίου της Σπάρτης περιέχει πρόβλεψη περί καταργήσεως της προαναφερόμενης διάταξης του ν. 2446/1996. Επίσης, η ως άνω διάταξη του άρθρου 25 ως γενικού περιεχομένου δεν κατισχύει καταρχήν της τελευταίας ειδικής, ενώ περαιτέρω δεν μπορεί να συναχθεί από το περιεχόμενό της και δη σαφώς ότι αποσκοπεί στην κατάργηση της τελευταίας, αφού, άλλωστε, αναφέρεται σε εκτέλεση υπό προϋποθέσεις «και κάθε άλλου είδους μεταφορικού έργου», ως τέτοιου νοουμένου νέου είδους μεταφορικού έργου και όχι μεταφορικού έργου των ΚΤΕΛ ήδη προηγουμένως δια νόμου αναγνωρισμένου σε αυτά.

Σημειώνεται ότι τα ανωτέρω έχουν αποσαφηνιστεί στο παρελθόν σε έγγραφα τόσο της Υπηρεσίας μας (ενδεικτικά το με ΑΠ Γ454/26909/2182/18-5-2015 έγγραφό μας προς εσάς), όσο και σε έγγραφα της Δνσης Τουριστικής Πολιτικής και Συντονισμού του Υπουργείου Τουρισμού (βλ. ενδεικτικά έγγραφα με ΑΠ 6737/17-3-2014 και 5834/18-4-2011).

Η ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΔΙΚΤΥΩΝ

ΘΕΟΠΙΣΤΗ ΠΕΡΚΑ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Γεωργίου Παπαδόπουλου

Εσωτερική Διανομή: ΔΕΜ - Τμήμα Υπεραστικών Μεταφορών

Πίνακας Αποδεκτών Κοινοποίησης:

1. Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού
α) Γραφείο Γενικού Γραμματέα Τουριστικούς Πολιτικής & Ανάπτυξης
Υπόψη Γενικού Γραμματέα κου Γ. Τζιάλλα
β) Γενική Δνση Τουριστικής Πολιτικής
Αμαλίας 12, 10557, Αθήνα
2. Ελληνική Αστυνομία
Δνση Αστυνομίας Θεσσαλονίκης/Τμήμα Τουριστικής Αστυνομίας Θεσσαλονίκης
επί σχετ. 1508/139-γ/10-3-2016
3. Πανελλαδική Ομοσπονδία Αυτοκινητιστών Υπεραστικών Συγκοινωνιών (ΠΟΑΥΣ)
Πειραιώς 4 – 104 31 Αθήνα
4. Γενική Πανελλαδική Ομοσπονδία Επιχειρήσεων Τουρισμού (ΓΕΠΟΕΤ)
Πανεπιστημίου 57, 1^{ος} όροφος, 105 64, Αθήνα
5. Ομοσπονδία Τουριστικών Γραφείων Κεντρικής Ελλάδος
Κουμουνδούρου 1, 41 222, Λάρισα

Πίνακας Εσωτερικής Κοινοποίησης:

1. Γραφείο Υφυπουργού
2. Γραφείο Γενικής Γραμματέως
3. Γενικό Δντή Μεταφορών